ПАРТИЯМИЗ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ СИЁСИЙ ЙЎЛИ ҲАМДА АМАЛИЙ ФАОЛИЯТИ ТЎЛА-ТЎКИС МАЪҚУЛЛАНДИ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

6-йил чиқиши
6 АПРЕЛЬ 1971 й.
СЕШАНБА
№ 80 (1455).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

КПСС XXIV СЪЕЗДИ ЎЗ ИШИНИ ДАВОМ ЭТТИРЯПТИ

МОСКВА. КПСС XXIV съезди. Суратда: Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорний, А. Н. Косигин ўртоқлар съезд делегатлари орасида.

В. Егоров фотоси (ТАСС). («Сельская жизнь» газетасидан).

Информацион билдириш

5 апрель куни Москвада, Кремлнинг Съездлар саройида Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг навбатдаги XXIV съезди ўз ишини давом эттирди.

Съезд КПСС Марказий Комитетининг ҳисобот доклади билан КПСС Марказий ревизия комиссиясининг ҳисобот докладини муҳокама қилди.

Эрталабки мажлисда КПСС Татаристон область комитетининг биринчи секретари Ф. А. ТАБЕЕВ, КПСС Волгоград область комитетининг биринчи секретари Л. С. КУЛИЧЕНКО, Украина Компартияси Донецк область комитетининг биринчи секретари В. И. ДЕГТЯРЕВ ёзувчи, «Литературная газета»нинг бош редактори А. Б. ЧАКОВСКИЙ ўртоқлар сўзга чиқдилар.

Делегатлар ва меҳмонлар томонидан қизғин кутиб олинган чет эл коммунистик партияларининг вакиллари: Германия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари МАКС РЕЙМАН, Колумбия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари ХИЛЬБЕРТО ВИЕЙРА ўртоқлар сўзга чиқиб, съездни табрикладилар.

Шундан кейин КПСС Марказий Комитети билан КПСС Марказий ревизия комиссиясининг ҳисобот докладлари юзасидан КПСС Приморье ўлка комитетининг биринчи секретари В. П. ЛОМАКИН, СССР қишлоқ хўжалик министри В. В. МАЦКЕВИЧ ўртоқлар сўзга чиқдилар.

Делегатлар ва меҳмонлар томонидан қизғин кутиб олинган чет эл коммунистик ва миллий-демократик партияларининг вакиллари: Буюк Британия Коммунистик партиясининг Бош секретари ЖОН ГОЛЛАН, Венесуэла Коммунистик партиясининг Бош секретари ХЕСУС ФАРИА, Ирландия Коммунистик партиясининг миллий секретари МАЙКЛ О'РИОРДАН, Канада Коммунистик партиясининг Бош секретари УИЛЬЯМ КАШТАН, Конго Меҳнат партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари КЛОД-ЭРНЕСТ НДАЛЛА ўртоқлар съездни табриклаб нутқ сўзладилар.

Кечқурунги мажлисда КПСС Марказий Комитети ҳисобот доклади ва КПСС Марказий ревизия комиссиясининг ҳисобот доклади юзасидан музокараларда Қозоғистон Компартияси Комсомольск район комитетининг биринчи секретари ўрток Н. А. ПОНОМАРЕВ сўзга чиқди. (Кустанай область партия ташкилотидан).

Делегатлар ва меҳмонлар томонидан қизғин кутиб олинган Португалия Коммунистик партиясининг Бош секретари ўртоқ АЛВАРО КУНЬЯЛ съездни табриклади.

КПСС Марказий Комитети ҳисобот доклади ва КПСС Марказий ревизия комиссияси ҳисобот доклади юзасидан КПСС Кемерово область комитетининг биринчи секретари ўртоқ А. Ф. ЕШТОКИН сўзга чиқди.

Шундан кейин делегатлар ва меҳмонлар томонидан қизғин кутиб олинган Сурия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари ўрток Холид БАҒДАШ съездни табриклади.

КПСС Марказий Комитетининг ҳисобот доклади ва КПСС Марказий ревизия комиссиясининг ҳисобот доклади юзасидан музокараларда шунингдек КПСС Бошқирдистон область комитетининг биринчи секретари ўртоқ М. З. ШАКИРОВ сўзга чиқди.

Съезд КПСС Марказий Комитети ҳисобот доклади ва КПСС Марказий ревизия комиссиясининг ҳисобот доклади юзасидан музокараларни тўхтатишга қарор қилди.

Съезд делегатлари ва меҳмонлар томонидан қизғин кутиб олинган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВ якунловчи нутк сўзлади.

КПСС Марказий Комитетининг ҳисобот доклади юзасидан съезд бир овоздан қабул қилган қарорида КПСС Марказий Комитетининг сиёсий йўли ва амалий фаолиятини тўла-тўкис маъқуллади. Съезд КПСС Марказий Комитетининг ҳисобот докладида баён этилган таклифлар ва хулосаларни маъқуллади.

Съезд КПСС Марказий Комитетининг ҳисобот доклади бўйича КПСС XXIV съезди резолюцияси лойиҳасини тайёрловчи комиссияни сайлади.

Съезд КПСС Марказий ревизия комиссиясининг ҳисобот докладини бир овоздан тасдиқлади.

Қуйидаги коммунистик ва миллий-демократик партияларнинг вакиллари 5 апрелда Москва шаҳар партия ташкилотларига бориб КПСС XXIV съездини табриклаб нутк сўзладилар: Коста-Рика халк авангарди партияси Марказий Комитети сиёсий комиссиясининг аъзоси ва Марказий Комитет секретари Эдуардо МОРА, Реюньон Коммунистик партияси бош секретари Поль ВЕРЖЕС, Швейцария Меҳнат партияси Марказий Комитети раҳбарлик комитетининг аъзоси ва Марказий Комитет секретари Жан ВЕНСАН, Жанубий Африканинг Африка Миллий конгресси президенти вазифасини бажарувчи Оливер ТАМБО, Ғарбий Берлин бирлашган социалистик партиясининг раиси Герхард ДАНЕЛИУС, Ангола озодлиги учун кураш халқ ҳаракати партиясининг раиси Агостиньо НЕТО, Доминикана Коммунистик партиясининг бош секретари Нарсисо ИСА КОНДЕ, Панама халқ партиясининг бош секретари Рубен Дарио СОУСА,

Шарқий Покистон Коммунистик партияси делегациясининг бошлиғи, Гваделупа Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ги ДАНЕНТ, Мозамбик озодлик фронти партияси раиси вазифасини бажарувчи Машел САМОРА, Эрон халк партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Иraж ИСКАНДАРИ, Мавритания халк партияси миллий Сиёсий бюросининг аъзоси Бакар Улд Сиди ГАИБА, Мартиника Коммунистик партиясининг бош секретари Арман НИКОЛЯ ўртоқлар.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ҲИСОБОТ ДОКЛАДИ ЮЗАСИДАН СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ XXIV СЪЕЗДИНИНГ

ҚАРОРИ

КПСС Марказий Комитетининг иши тўғрисида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг ҳисобот докладини тинглаб ва муҳокама этиб, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXIV съезди қарор қилади:

КПСС Марказий Комитетининг сиёсий йўли ва амалий фаолияти тўла-тўкис маъқуллансин;

КПСС Марказий Комитетининг ҳисобот докладида баён этилган таклифлар ва хулосалар маъқуллансин.

КПСС МАРКАЗИЙ РЕВИЗИЯ КОМИССИЯСИНИНГ ҲИСОБОТИ ЮЗАСИДАН КПСС XXIV СЪЕЗДИНИНГ

ҚАРОРИ

КПСС Марказий ревизия комиссиясининг ҳисоботи тасдиқлансин.

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ ЯКУНЛОВЧИ СЎЗИ

1971 ЙИЛ 5 АПРЕЛЬ

Делегат ўртоқлар!

Съезд партия Марказий Комитетининг ҳисобот докладини муҳокама қилиб бўлди.

Докладни муҳокама қилишда ҳамма иттифоқдош республикалар Компартияларининг, энг катта шаҳарларимизнинг, мамлакат саноат ва қишлоқ хўжалик районларининг — Москва, Ленинград, Горький, Свердловск, Новосибирск, Кемерово, Красноярск, Барнаул, Уфа, Донецк, Оренбург шаҳарларининг, — мамлакатдаги бошқа энг йирик партия ташкилотларининг делегатлари қатнашдилар. Ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар, зиёлилар, ёшларнинг, армия коммунистларининг, шонли 14 миллионли Коммунистик партиямиз барча отрядларининг вакиллари сўзга чиқдилар. **(Қарсаклар).**

Марказий Комитетнинг ҳисоботини муҳокама қилиш принципиал ишчанлик билан ўтди, актив ва самарали бўлди, деб айтиш учун бизда ҳамма асослар бор. Делегатлар ҳисобот докладини қимматли таклифлар билан тўлдирдилар, шу тариқа уларнинг нутқлари Марказий Комитет доклади билан бир бутун бўлиб қўшилиб кетди.

Модомики, сўзга чиққан делегатларнинг ҳаммаси партия Марказий Комитетининг ҳисобот докладини, сиёсий йўли ва амалий фаолиятини, келажакка мўлжалланган ҳам ички, ҳам ташқи сиёсатини маъқуллаган эканлар, биз буни бутун ленинчи партиямизнинг фикри деб ҳисоблашга ҳақлимиз. **(Давомли, гулдурос қарсаклар).**

Айтилганларга қўшимча қилиб съезд делегатларининг овози бутун совет халқининг овози билан ҳамоҳанг бўлиб янграганлигини кўрсатиш мумкин. Съезд очилганидан кейин съезд ва Марказий Комитет номига коммунистлар билан партиясизлардан икки юз эллик мингдан ортиқ мактуб ва телеграмма келди. **(Қарсаклар).**

Совет кишиларининг эзгу сўзлари, улар партия сиёсатини актив қўллаб-қувватлаётганлиги, партия ишларидан астойдил манфаатдорлиги — ана шуларнинг ҳаммаси бизни илҳомлантиради, янги куч ва ғайрат бахш этади, **бизнинг тўғри йўлдан бораётганлигимизга** ишончимизни тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамлайди. **(Давомли қарсаклар).**

Съездимиз иши муносабати билан ўзининг фикр-ўйлари ва ҳис-туйғуларини изҳор этган ҳамма кишиларга, партиямиз сиёсатини қўллаб-қувватлаётган ҳамма кишиларга съезд номидан чуқур миннатдорчилик изҳор этишга ижозат бергайсиз, делегат ўртоқлар. **(Давомли қарсаклар).**

Делегат ўртоқлар!

Бизнинг партиямиз съездида барча социалистик мамлакатлар билан, бутун дунё коммунистлари билан, империализмга қарши барча курашчилар билан қизғин, большевистик интернационал бирдамлик ҳукм сурмоқда. **(Гулдурос қарсаклар).** Бу — жуда соз, ўртоқлар. Бу — партиямизнинг бутун сиёсатига, улуғ Ленин васиятларига батамом мувофиқдир! **(Давомли, гулдурос қарсаклар).**

Сўзга чиққан ўртоқлар партиямизда ва мамлакатимизда мустаҳкам қарор топган ишчанлик, ўртоқларча ҳамжиҳатлик, одамларга эътибор билан қараш ва шу билан бирга юксак талабчанлик, принципиаллик ва масъулият вазиятини бизнинг катта ғалабамиз деб атаб, шу ҳақда гапирдилар. Съездимиз айни шундай вазиятда ўтаётир, бу эса съезд ишининг муваффақиятига кўп жиҳатдан ёрдам бераётир, деб айтишга ҳақлимиз деб ўйлайман. **(Қарсаклар).** Бу эса кейинги йилларда партия органлари ишида қарор топган услубни бундан буён ҳам сақлаб қолиш ва мустаҳкамлаш нақадар муҳим эканлигини яна бир карра кўрсатди. **(Қарсаклар).**

Пировардида Марказий Комитет ҳисобот докладининг бутун муҳокамаси жараёнидан келиб чиқадиган энг асосий хулосани яна бир марта таъкидлаб ўтмоқчиман. Бу хулоса шундан иборатки, ҳозир партиямизда бирлик ва жипслик муҳити **(Давомли қарсаклар),** В. И. Ленин сабот билан даъват этган ҳамда бизнинг партиямизни қудратли ва енгилмас партияга айлантирадиган чинакам аҳил ишлаш руҳи ҳар қачонгидан ҳам кўпроқ ҳукмронлик қилмоқда. **(Давомли, гулдурос қарсаклар).** Биз Ленин васиятларига содиқ бўлиб қолиб, партиямиз сафларининг ана шу бирлигини бундан буён ҳам авайлаб сақлаймиз ва доимо мустаҳкамлайверамиз. **(Давомли қарсаклар).**

Ўртоқлар! Съезднинг бутун руҳи менинг анча муфассал якунловчи нутқ сўзлашимга зарурат қолдирмади.

(Давомли гулдурос қарсаклар бутун залнинг овациясига айланиб кетади. Ҳамма ўрнидан туради. Залда: «Ленинчи Марказий Комитетига шон-шарафлар», «Ура!», «КПССга шон-шарафлар!», «Шон-шарафлар, шон-шарафлар, шон-шарафлар!», деган хитоблар янграйди).

Фоторепортаж

КПСС XXIV СЪЕЗДИНИ — МЕҲНАТ ЗАФАРЛАРИ БИЛАН НИШОНЛАЙМИЗ

КПСС АЪЗОСИ Нуриддин ака Тўраев 15 йилдан буён рўзғор холодильниклари заводида йиғувчи бўлиб ишлайди. Мана шу давр мобайнида унинг қўлидан 10 мингларча дид билан тайёрланган холодильниклар турмушга йўлланма олди. Съезд меҳнат вахтасида туриб фидокорона ишлаётган бу ишчи ўз топшириқларини бир ярим баравар бажаряпти. (Ўртада).

●

ИНДУСТРИАЛ Тошкентнинг барча саноат корхоналари, қурилиш муассасаларида шонли Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXIV съезди шарафига бошланган съезд вахтаси кун сайин қизғин тус олаётир. Биринчи квартал топшириқларини муваффақият билан адо этган республика пойтахт меҳнаткашлари иккинчи квартал топшириқларини ҳам ортиғи билан бажаришга киришдилар. Юзларча ғалаба рапортлари шонли партиямиз форумига муносиб армуғон бўлмоқда. Мана бу фотолавҳаларда шаҳримиз корхоналарида сидқидиллик билан муносиб меҳнат қилаётган ишчи жаноб олийларининг вакиллари акс этган.

ЙИРИК машинасозлик корхонаси «Компрессор» заводи меҳнат аҳли ҳам съезд вахтаси эстафетасини кун сайин авж олдириб, меҳнат соҳасида қатор ютуқларни қўлга киритмоқда. Бу корхона машинасозлари съезд шарафига квартал топшириғини муддатидан олти кун илгари адо этдилар. Суратда: заводнинг пешқадам ишчиларидан КПСС аъзолари У. Аҳмедова билан С. Рябковец ўртоқлар янги тайёрланган деталь сифатини текшириш устида.

М. Нуриддинов фотолари.

●

ТРАКТОР заводининг ишчан машинасозларидан йиғувчи-слесарлар (юқоридан пастга). Геннадий Зангиров ва Станислав Вешанин ўртоқлар.

● КОММУНИСТЛАР ҲАҚИДА ҲИКОЯЛАР

ИККИ ДЎСТНИНГ ОМАДИ

1957 йилнинг кузи эди. «Таштекстильмаш» заводининг кадрлар бўлимига 5-ҳунар-техника билим юртининг йўлланмаси билан икки йигит кириб келди. Слесарлик касбини эгаллаб чиққан бу икки қадрдон дўст — Сурат Акромхўжаев билан Ўринбой Алимовга йиғув цехида ишлаш таклиф этилди. Улар ўртасидаги дўстлик ўқиб юрган пайтларидаёқ бошланган эди. Цехда йигитларни ишчиларнинг доимий одатига кўра илиқ-иссиқ кутиб олдилар. Биринчи кундан бошлабоқ тажрибали слесарлар, ишлаб чиқариш ветеранлари улардан ўз маслаҳатлари ва самимий ёрдамларини сира аямадилар.

Маълумки, ҳозирги пайтда бу ерда тайёрланаётган тўқимачилик машиналари ўзининг конструкцияси ва техника кўрсаткичи бўйича жаҳон стандарти даражасига чиқиб олди. Бунда ўз касбининг моҳир устаси ҳисобланган тажрибали слесарь В. П. Семенюкнинг шогирди Ўринбой Алимовнинг ҳам салмоқли ҳиссаси бор.

Сурат билан Ўринбой партия сафига кириш тўғрисидаги аризаларини бир вақтнинг ўзида ёздилар, марксизм-ленинизм кечки университетини ҳам бирга битириб чиқдилар. Меҳнатда ҳам, ўқишда ҳам бир-бирларидан сира ортда қолмадилар.

1966 йилда С. Акромхўжаев КПСС XXIII съездига делегат қилиб сайланган эди. Ўшанда, Ўринбой ўз дўстини Москвага кузатар экан, уни бағрига босиб, чин қалбидан самимий табриклаганди:

— Сендан ғоят хурсандман. Бугун сен ғолиб чиқдинг. Москвага коллективимиздан салом йўлла...

— Қувончимга шерик бўлганинг учун миннатдорман. Ўйлайманки, ҳадемай пойтахтимизга сен ҳам борасан.

Ҳақиқатан ҳам, шундай бўлиб чиқди. Тўғри, пойтахтга йўл-йўлакай тушиб ўтишга тўғри келди. Завод уни Германия Демократик Республикасидаги Карл Маркс штадт тўқимачилик комбинатига янги жиҳозни монтаж қилиш учун жўнатган эди. У ерда Ўринбой немис тўқимачилари билан дўстлашди. Ватани, дўстлари, режалари ва ўзининг ўқиши тўғрисида уларга ҳаяжон билан гапириб берди.

...Слесарь Ў. Алимов «Таштекстильмаш» заводида қарийб ўн тўрт йилдан буён меҳнат қилиб келмоқда. Корхонада ўнлаб янги машина ва жиҳозлар унинг кўз ўнгида ўзлаштирилди. Бир йўла тўрт хил операцияни бажара оладиган ва СССР Давлат мукофоти ҳамда халқаро кўргазманинг олтин медали билан тақдирланган машиналар ҳам шу ерда пайдо бўлди.

Ў. Алимов мастер А. Рейнвальд бошлиқ бригаданинг энг яхши слесарларидан бири ҳисобланади. У билан яна ўн бир киши ёнма-ён ишлайди. Улардан олтитаси коммунистлардир.

С. Акромхўжаев ҳозир бошқа участкада меҳнат қилаяпти. У Ўринбой КПСС XXIV съездига делегат қилиб сайланганлигини эшитиб, ўртоғини табриклагани келганди.

— Қандай ажойиб даврда яшаб, меҳнат қилмоқдамиз, — дейди Ўринбой у билан суҳбатлашар экан. — заводимизда йил бошиданоқ кўтаринки меҳнат руҳи. Партиямиз съезди ажойиб меҳнат совғалари билан кутиб олинди. Ўтган беш йилликда эришган ютуқларимиз ғайратимизга-ғайрат қўшиб юборди. Она-Ватанимиз бу меҳнатимизни юксак тақдирлаб, заводимизни Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотлади.

А. ГЕХТЛЯР.

✱ Китоб — билим хазинаси

Муқаддас бурчимиз

«Ўзбекистон» нашриёти республикада кўп тармоқли йирик нашриётлардан ҳисобланади. Унинг зиммасига билимларнинг кўп соҳаларига оид китоб, брошюра ва плакатлар билан меҳнаткашларнинг тобора ўсиб бораётган эҳтиёжини мумкин қадар тўлароқ қондиришдек шарафли ва масъулиятли вазифа юкланган.

Марксизм-ленинизм классикларининг асарларини, Ленин асарларини ва у ҳақидаги адабиётларни, партия ва совет давлати тарихига оид китобларни, социалистик қурилиш ҳамда халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг энг муҳим масалаларига бағишланган асарларни босиб чиқариш нашриётимизнинг ҳамиша диққат марказидадир. Шунингдек, оммабоп, илмий техника, қишлоқ хўжалиги, турли хил адабиётлар ҳам шу нашриёт маркаси билан чиқади.

Нашриёт коллективи партия XXIII съезди ҳамда КПСС Марказий Комитети кейинги пленумларининг қарорларини амалга ошира бориб, босма маҳсулотлар чиқариш беш йиллик планини ошириб бажарди. Шу давр ичида 2300 дан зиёд номда китоб, брошюра ва плакатлар чиқарилди. Уларнинг умумий тиражи 40 миллион нусхадан ошади. Коллективимиз нашр қилинган ва қилинаётган адабиётларнинг ғоявий-назарий савиясини ошириш масаласига алоҳида эътибор бермоқда.

Бу йил чиқариладиган адабиётлар тематик планини тузишда партия съездлари, КПСС Марказий Комитети Пленумларининг қарорларига, Ўзбекистон партия ташкилоти белгилаган тадбирларга асосландик. Партия ва совет органларининг истак ва таклифлари, илмий-тадқиқот муассасалари, халқ хўжалигининг етакчи мулоҳазаларини эътиборга олдик.

Планда марксизм-ленинизм классикларининг асарлари алоҳида ўрин эгаллайди: Карл Маркс «Капитал»ининг 3-томи, Владимир Ильич Ленин асарлари тўртинчи нашрининг 42, 43, 44-томлари ўзбек тилида нашр этилади. Шу йилдан бошлаб Лениннинг 55 томлик тўла асарлар тўплами ўзбек тилида чиқарила бошлайди. Бу биз учун жуда фахрли ва масъулиятли вазифадир.

Ленинноманинг «Биз ўз, янги дунёмизни қурамиз» китоби босмадан чиқарилади. Бу Лениннома туркумидаги беш томликнинг охирги китоби бўлиб, унда Владимир Ильичнинг дўстлари, сафдошлари ва замондошлари ҳақида ҳикоя қилинади. Профессор З. Нуриддиновнинг «Ленин энг янги даврдаги Ғарб мамлакатлари ҳақида», доцент П. Ҳамдамовнинг «Ленин ижодий лабораторияси», доцент М. Нурматовнинг «Лениннинг тафаккур диалектикасининг принциплари ва формалари ҳақида» сингари асарлари ҳам китобхонларга тақдим этилади.

Социал-сиёсий адабиётлар планига сиёсий ўқув системаси учун ўқув китоблари ва қўлланмалар киритилган. Пропагандистлар ва тингловчилар яқин кунларда кўп нусхада ўзбек тилида нашр этилаётган «Илмий коммунизм бошланғич курси» китобини оладилар.

Фалсафа, илмий коммунизм, сиёсий иқтисод ва тарихга оид китоблар планда салмоқли ўрин эгаллаган. Буларнинг муаллифлари асосан маҳаллий авторлардир. Фалсафа фанлари кандидати А. Аюповнинг «Марксча фалсафани ривожлантиришда ленинча давр», профессор Э. Юсуповнинг «Нокапиталистик тараққиёт йўлидан бораётган мамлакатларда қишлоқ билан шаҳар ўртасидаги қарама-қаршиликларни бартараф этиш хусусиятлари» китоблари назарий жиҳатдан мукаммалдир.

«Ўрта Осиёнинг иқтисодий тарихи ва унинг ажнабий танқидчилари» китобининг муаллифи республика Фанлар академиясининг мухбир аъзоси О. Аминов бўлиб, унда Совет Шарқи республикаларида социализм қурилишининг тарихий тажрибаси батафсил ёритилиб, буржуа олимларининг фанга зид, антимарксистик уйдирмалари фош этилган. Профессор Х. Турсуновнинг «КПССнинг Туркистондаги миллий сиёсати» монографиясида партиямизнинг миллий масалага бағишланган программ ҳужжатлари ўлка халқи маданияти ва экономикасини ривожлантиришда беқиёс катта роль ўйнаганлиги таҳлил этилади. Тарих фанлари доктори Г. Ҳидоятовнинг «Ленинча миллий программа ва ҳозирги замон идеологик кураши» китобида қаламга олинган мавзу юксак маҳорат билан атрофлича баён қилинган. Тарих фанлари кандидати М. Искандаровнинг монографиясида Ўзбекистон Компартиясининг ҳозирги даврда олиб бораётган идеология ишлари ўрганилиб, умумлаштирилган.

Оммавий-сиёсий адабиётларга ҳам анча кенг ўрин берилган. «КПССнинг ташкилий—устав масалалари», «Оммавий информация воситаларини бошқаришнинг ленинча принциплари», «Партия қурилиши асослари», «Чет мамлакатлар сиёсий партиялари» каби китоблар партия, совет ходимлари, кенг китобхонлар оммаси учун яхши қўлланма ҳисобланади.

КПСС Марказий Комитетининг ўтган йилги июль Пленуми қарорларини пропаганда қилишга бағишланган брошюраларнинг анчагина қисми китобхонларга тақдим этилди.

Жиззах район партия комитетининг биринчи секретари Э. Исломовнинг «Ҳужум давом этади», журналист С. Нуровнинг «Сув қўшиғи», шунингдек яна бир қанча авторларнинг брошюралари яқин орада босмадан чиқади.

О. АБДУРАҲМОНОВ,
«Ўзбекистон» нашриётининг бош редактори.

Мастер — устоз, меҳрибон мураббий

ҲАЁТ СЎҚМОҚЛАРИ ОША

Сўқмоқлар... Ҳаёт сўқмоқлари... Инсон ўз тақдирини ана шу ҳаёт сўқмоқларидан ўтиб яратади. Майли, у оддий ишчи бўлсин, майли у олим, ёзувчи, шифокор бўлсин... Ҳамманинг тақдири ўз қўлида.

Сўқмоқларнинг ҳам тўлқини бўлади. Бу тўлқин гирдобидан мардона ўтганларнинг омади бор экан, дейишади. Лекин, омад ҳар кимга ҳам кулиб боқавермайди. У меҳнат оташида тобланганларнинг бошини силайди. Қийинчиликдан қўрққанлардан юз ўгиради.

Ўктам омади кулиб боққанлардан. Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводига ишга келганига ўн тўрт йил бўлибди. Ҳаётга биринчи марта мустақил қадамни ҳам ўшанда қўйган эди. Ўн тўрт йил!

Меҳнатни севиш билангина обрў орттириб бўлмайди. Меҳнат қадрига ета билиш ҳам керак. Ўктам дастлаб заводга келганда, биринчи эшитган насиҳати шу эди. У пайтда завод пахта териш машиналари ишлаб чиқаришни эндигина ўзлаштираётганди. Шунда слесарга шогирд тушди. Ўктам пахтакорлар меҳнатини енгил қилишга ўз ҳиссасини қўшиш учун тинмай ўрганди, изланди. Унинг меҳнатсеварлиги, камтарлиги коллективга манзур бўлди. У устозларининг ҳар бир сўзини ёдда сақлаб қолар, улар топширган ишларни кўнгилдагидек, кўпчиликка манзур бўларли даражада бажаришга ҳаракат қиларди.

Слесарлик—мураккаб касб. Бу касбни пухта эгаллаш учун кунтнинг ўзигина кифоя қилмайди. Слесарь ҳар бир деталнн жойига қўя билиши керак. Бугунги деталь эртага такомиллаштирилади. Шунинг учун ҳам, Ўктам билимини оширмасдан яхши слесарь бўлиш қийинлигини тушунди. Самолётсозлик техникумининг кечки бўлимига ўқишга кирди. Ишлаб, ўқишга ирода керак. Ўктамда ана шундай ирода бор эди.

«Ташсельмаш» заводида олтмишинчи йиллар катта ўзгариш даври бўлди. Шу йилларда «ХВС-1,2» пахта териш машинаси конвейердан чиқа бошлади. Бу машина Москвадаги Бутуниттифоқ Халқ Хўжалиги Ютуқлари виставкасидан жой олди. Кўплар қатори «ХВС—1,2» машинасини яратишда иштирок этгани учун Ўктам Ирисқулов кўргазманинг кичик кумуш медали билан мукофотланди. Бу, ёш ишчининг меҳнатига берилган биринчи юксак мукофот эди.

Заводдан тўғри пахтазорга йўл олган «зангори кема»ларнинг деярли ҳаммасини йиғишда Ўктамнинг озми-кўпми ҳиссаси бор. У донғи кетган тўрт қаторли «Ўзбекистон» пахта териш машинасига дастлабки деталларни ясашда ҳам иштирок этган.

Йиллар ўтиши билан машиналарни ишлаб чиқаришда асосий ишни бажарадиган йиғувчи-слесарлар бригадасига бош бўлди. Бу бригада «Коммунистик меҳнат бригадаси» деган фахрли ном олди.

Виждонан меҳнат қилган кишини эл-юрт доимо эъзозлайди. Ў. Ирисқуловнинг тер тўкиб қилган меҳнати, ташкилотчилик қобилияти 1961 йилда «Шавкатли меҳнати учун» медали билан тақдирланди. Бу орада у техникумни муваффақиятли тамомлади. Завод эса, тобора кенгайиб, янги-янги цехлар бунёд бўла бошлади. Янги цехларни малакали кадрлар билан таъминлаш мақсадида уни тайёрлов цехига катта мастер қилиб тайинлашди. Тиниб-тинчимас Ўктамни янги коллектив ҳам тезда севиб қолди. Ишбилармонлиги, ширинсуханлиги унга обрў келтирди.

Бир кун йўқки, завод цехларида бирорта янгилик содир бўлмаса. Яқинда, корхонада янги «ХН—3,6» маркали пахта териш машинасининг намуналари тайёрланиб, синаб кўришга топширилди. Навбатда—ингичка толали пахта териш машиналарини яратиш ва синовчиларга топшириш вазифаси турибди. Бу ишда ҳам тайёрлов цехининг Ў. Ирисқулов бошлиқ смена ишчилари ўрнак бўлишяпти. Излаш, изланиш, янгилик яратиш — уларнинг одати.

Шу кунларда довруғи кетган бу заводда бўлсангиз, илғорлар қаторида Ирисқулов бошлиқ сменани ҳам тилга олишади. Ўктамни тушги дам олиш пайтида учратдик. У лектор чақирган экан. Овқатдан сўнг, цехнинг қизил бурчагида лекция бошланди.

Ўктамдан ишчилар билан ишлаш услуби ҳақида сўраганимизда, у оддийгина қилиб:

— Ҳеч қандай сир йўқ. Одамларнинг кайфиятини, характерини билишга ҳаракат қиламан, — деб жавоб берди.

Кайфият! Одамларнинг кайфияти, характерининг ўзи ҳаёт сўқмоқларининг оқими эмасми! Бу оқимга қанчадан-қанча жилғалар, ирмоқлар келиб қўшилади. Ҳар бир ирмоқнинг оқиш меъёрини билиш осон дейсизми! Ўктам фақат катта мастергина эмас, у цех партия ташкилотининг секретари ҳамдир.

Йиғувчи-слесарлар Николай Глухов, Абдураҳмон Муҳаммедов, Теодор Кочев, Турсунбой Рашидов каби илғор ишчилар ундан миннатдор. Бунинг боиси нимада!

— Меҳнатда, кунтда, сахий қалбли бўлишда, изланишда, одамларга меҳрибонлигида, — дейишади ишчилар бир овоздан. — Устозимизда ана шу олижаноб хислатлар бор. Шунинг учун ҳам уни ҳурмат қиламиз.

Х. ТЎРАЕВ.

ТАШАББУС ҚАНОТ ЁЗМОҚДА

Тўқимачилик комбинати биринчи тўқувчилик фабрикасининг тўқувчиси Лидия Казанцева ва унинг издошлари янги беш йиллик топшириқларини уч йилда бажариш ҳақида ажойиб ватанпарварлик ҳаракатини бошладилар.

Ҳаммаёққа тезда тарқалган бу хушхабар заводимиз кекса ишчиси Сония Хонтемированинг ҳам қувончига-қувонч қўшди. Тажрибали бу меҳнат зарбдори ўтган беш йиллик шахсий планини заводда биринчилар қатори тўрт йилда бажарган эди. У юбилей йилининг бошиданоқ тўққизинчи беш йиллик ҳисобига маҳсулот топширишга киришганди.

Шонли партиямизнинг XXIV съезди арафасида Лидия Казанцева ҳамда унинг издошлари бошлаган ташаббусга қўшилган С. Хонтемирова ҳам беш йиллик шахсий планини тўрт йилда адо этишга, камида 3200 киловатт соат электр энергиясини, 2500 сўмлик шартли ёқилғи ва хом ашёни тежаб қолишга ҳамда ёш ишчилардан тўрт кишига ҳунар ўргатишга қатъий сўз берди.

Завод ишчилар комитети корхона машъали Сония Хонтемированинг ажойиб ташаббусини кўриб чиқиб, унинг иш тажрибасини ҳар томонлама ёйишга қарор қилди. Ҳозир унинг сафдошлари сони тобора кўпайиб бормоқда.

Собиржон Даминов, Асқар Рўзимуҳаммедов, Борис Мелдовский каби кўплаб ишчилар ҳозирнинг ўзидаёқ беш йиллик шахсий топшириқларини тўрт йилда бажариш йўлида ғайрат кўрсатиб ишламоқдалар.

Т. МАЪМУРОВА,
Резина-техника буюмлари заводи касаба союзи ташкилотининг раиси.

Тошкент темирйўли пассажир депосининг коллективи тўққизинчи беш йиллик топшириқларини шараф билан адо этишга киришди.

СУРАТДА: пассажир депосининг бир группа пешқадам тепловоз машинистлари (чапдан ўнгга) Деҳқон Султонов, Асқар Шомансуров ва Александр Фиелатов ўртоқлар.

ЯНГИ ЛОЙИҲАЛАР

Яқин келажакда Тошкент яқинида энг замонавий талабларга жавоб берувчи янги пионер лагери бунёд этилади. Бу пионер лагерини Тошкент область қурилиш трести амалга оширади.

СУРАТДА: бўлажак «Дорожник» пионер лагерининг макети.

«Жаҳон ойнаси»га ғамхўрлик

Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик давлатларнинг жаҳонда тинчлик ва адолат учун олиб бораётган кураши миллион-миллион халқларнинг чуқур ҳурмати ва чексиз таҳсинига сазовор бўлмоқда. Социалистик дунё империализмнинг агрессив сиёсати илдизини қирқиш, халқлар осойишталигини таъминлаш ишида замонамизнинг энг муҳим ва ҳал қилувчи факторига айланди. Европа хавфсизлиги, Ҳинди-Хитой ва Яқин Шарқдаги тангликларни бартараф этиш йўлида олиб борилаётган кураш тинчлик, демократия ва социализм кучлари фойдасига ҳал бўлмоқда.

Халқаро ҳаёт воқеаларини аҳоли ўртасида кенг тарғибот этиш учун тузилган шаҳар халқаро шарҳловчилари доимий семинари катта ва мақтаса арзийдиган ишлар қилмоқда. Бу даргоҳ минбаридан Совет давлати ташқи сиёсатининг атоқли арбоблари, дипломатлар, Марказий Комитет ва министрликларнинг масъул ходимлари сўз юритдилар. Бу даргоҳдан юзлаб ёш лекторларга пропагандистлик ишларида оқ йўл тиланган.

Хуллас, республикамизда кўзга кўринган халқаро шарҳловчилар таълим олган ҳақиқий билим ўчоғига айланди бу жой.

Ўзбекистон ҳукумати Тошкент область ва шаҳар партия комитети қошида ишлаб турган бу семинар тингловчиларини яқинда янги бино билан ғоят хурсанд этди. Барча зарур техник воситалар, адабиётлар, карта-диаграммалар билан жиҳозланган ёруғ хоналарда машғулотлар бошланди.

Шаҳарлик ёш пропагандистлар конкуяри, шаҳар ва область сиёсий маориф уйининг мудираси, ажойиб тарғиботчи А. С. Сергеева учун ҳам бу кун жуда ўзгача бўлди. Юзлаб шаҳарлик сўз усталари бу ишчан ғамхўр аёлга ўз миннатдорчиликларини изҳор этдилар. Унинг доимий семинар учун моддий-техника базаси яратиш соҳасидаги хизматлари, елиб-югуришлари ҳаммага маълум. Шаҳар «Билим» жамияти правлениеси ўртоқ А. Сергееванинг катта хизматларини ҳисобга олиб, уни қўл соати билан мукофотлади. Мукофотни доимий семинар раҳбари, истеъфодаги полковник Г. М. Жданов юрак сўзларини айтиб топширди. Сўнгра, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг лектори, доцент Е. М. Блок «Ҳозирги халқаро аҳвол» ҳақида илмий-методик характерда лекция ўқиди.

Янги бино ва жиҳозлар билан таъминланган «Жаҳон ойнаси» ихлосмандлари халқаро билимларни янада пухта эгаллашга киришдилар.

С. ТОИРОВ,
«Билим» жамиятининг аъзоси.

Шукур БУРҲОНОВ—кино санъатида

САНЪАТКОР МАҲОРАТИ

Шу кунларда атоқли санъаткор, Совет Иттифоқи халқ артисти, Ҳамза номидаги республика давлат мукофотининг лауреати Шукур Бурхонов маҳорати мухлисларининг қувончи чексиз. Санъаткор ҳовлисига қутлагани келаётганларнинг кети узилмайди. Турли касбдаги кишилар —ҳамкасаба санъаткорлар, театр ва кино санъати шинавандалари, ишчилар, хизматчилар, санъатшунослар шодон даврасининг тўрида ўлтирган Шукур ака қутлуғ олтмиш йиллик тўйи билан табриклагани келган мухлисларига баракали ижод йўлидан сарҳисоб беряпти.

Биз ҳам яқинда бир тўда санъатшунослар билан атоқли актёримизни муборакбод этгани, ҳукуматимизнинг энг олий нишони — Ленин ордени билан мукофотланганлигини қутлагани унинг уйига бордик. Тўкин дастурхон атрофида шаккаргуфторлик бошланди. Театршунос Фрунзе Жўраев, киношунос Жўра Тешабоев Маҳмуд Яҳёевлар билан биргаликда атоқли санъаткорнинг баракали ижод йўлини эсладик. Шукур Бурхонов томонидан Ҳамза номидаги Ленин орденли ўзбек давлат академик театри саҳнасида гавдалантирилган улуғ доҳий Владимир Ильич Ленин ва унинг сафдоши Михаил Васильевич Фрунзе, батрак Ғофир, Шумилов, Незнамов, Брут, Улуғбек, Шоҳ Эдип сингари жозибали образларнинг ёрқин қирралари ҳақиқатан ҳам кишини мафтун этади. Бу қуйма образларнинг ҳар бири тўғрисида алоҳида-алоҳида рисолалар ёзса арзийди. Назаримда, Шукур ака билан мулоқотда бўлмаган киши, унинг санъатнинг қадр қиммати ва санъаткорнинг бурчи ҳақидаги, атоқли устозлар Маннон Уйғур, Етим Бобожонов, Аброр Ҳидоятов хотирасини камоли ҳурмат билан эслаб айтган самимий ва иллиқ гапларини эшитмаган киши уни ҳар томонлама чуқур билолмайди, ижодий ютуқларининг «сир»ларини англаёлмайди. Шукур ака санъат ҳақида, унинг жозиба кучи ҳақида дард ва завқ билан гапиради.

Шукур ака ўзбек миллий кино санъатимиз тарихини бир қатор умрбоқий образлар билан бойитган табаррук актёрларимиздан. Мен ана шуларнинг фақат биттаси ҳақидаги мулоҳазаларимни газетхонлар билан ўртоқлашмоқчиман. Бу — «Осиё устида бўрон» бадиий фильмидаги Юсуф Ялангтўш образи. Бу картина кейинги йилларда яратилган ўзбек тарихий-инқилобий фильмлари силсиласида ўзига хос шарафли ўринни эгаллайди. Дарвоқе бу фильм, унинг муаллифи — атоқли экран санъати устаси, Совет Иттифоқи халқ артисти Комил Ёрматов ижодигинамас, балки бутун совет киноси тарихида ҳам муҳим воқеа сифатида қайд қилинди.

«Осиё устида бўрон» бадиий фильмининг ҳаётий, ҳаққоний, жозибали, таъсирли чиқиши атоқли санъаткоримиз Шукур Бурхоновнинг муваффақиятли талқинидаги Юсуф Ялангтўш образи билан изоҳланади. Бу образ актёр ва режиссернинг маҳорати туфайли ҳақиқат ва адолат учун курашган оддий ўзбек инқилобчисининг ёрқин миллий характери даражасига кўтарилди. Ялангтўш бировларнинг кўрсатмаси ва буйруғи билан эмас, балки ўз ақл-идроки, қалб амри билан ҳаракат қилади, ленинча ҳақиқат учун, эрк ва озодлик учун мардларча курашади, камбағалларни ҳимоя қилиб бойлардан шафқатсиз ўч олади.

Актёр Ялангтўш онгидаги ўзгаришларни динамик ривожланишда, воқеалар оқими жараёнида ишонарли ифодалайди. Золим бойлардан ўч олишга аҳд қилиб, стихияли кураш йўлига қадам қўйган оддий ўзбек исёнкори инқилобий воқеалар таъсирида чиниқиб, совет ҳокимияти учун актив ва онгли курашчига айланади. Шукур Бурхоновнинг маҳорат ва таланти туфайли Ялангтўш характери томошабин назарида бутун бўй-басти билан тўлалигича жилоланади. Актёр образга режиссёр кўрсатмаларини механик тарзда, шунчаки, сўзсиз бажараверадиган итоаткор актёр сифатида эмас, балки образ ижодкори, автор — актёр сифатида ёндошган. Ундаги катта ички темперамент, санъаткорлик тажрибаси муҳим роль ўйнаган. Кичкина бир ҳаракат, оддий бир нигоҳ, содда бир оғизгина сўз ана шу чексиз ички темпераментнинг кино санъати ифода воситалари доирасидаги ташқи ифодаланиши сифатида юзага келади.

Фильмнинг жуда кўп лавҳалари актёр истеъдоди туфайли томошабин хотирасида узоқ сақланади. Ялангтўшнинг «молия министри» қиёфасида чор ҳукуматининг ўзига ортиқча бино қўйган калтафаҳм ва такаббур чиновниги билан қилган муомаласи, қурол-яроғ юкланган составни жанг билан эгаллаб, паровозни туяларга шатакка олиб эшелонни бошқариши, йигитлари билан давра қуриб кураш тушиши, Тупроқ қўрғон қалъасига ҳийла ишлатиб кириб, жангчиларимизга йўл очиб бергани акс этган лавҳалар кишини тўлқинлантиради.

Кенг диапазондаги истеъдодли актёрнинг ифодали ҳатти ҳаракатлари, маънодор боқишлари, таъсирли халқчил талаффузи, деҳқонтабиат барваста жуссаси, йиртиқ-юпун кийими образнинг ҳаётий руҳда талқин этилишига имкон берган. Шукур Бурхонов ижросидаги Ялангтўш содда, очиқ кўнгил, андишали, дўстларга меҳру-оқибатли, душманларга мурosaсиз, иродаси мустаҳкам, матонатли ва тадбиркор халқ вакили сифатида намоён бўлади. Фильм муаллифлари ва актёр қаҳрамон характеридаги миллий сифатларни ва маънавий фазилатларни талқин этишда ўзбек халқ оғзаки ижоди анъаналаридан ҳам баҳраманд бўлишган. Ялангтўшнинг соф ва жўшқин табиатида, ўткир фаҳм фаросатида, содда самимий ва дилкаш қиёфасида, эпчиллик, мардлик ва мерганлигида, золимларни усталик билан доғда қолдириб, камбағаллар манфаати йўлида сабот ва матонат билан курашишида халқ достонларидаги паҳлавонларнинг романтик оптимистик руҳи, характерли хусусиятлари мужассамлашган.

Ялангтўш характери ва ҳатти-ҳаракатлари енгил ва қувноқ халқчил юморга бой. Унинг Қоплонбек ва чор амалдорларига муомаласида ана шундай табиий юмор сезилиб туради. Чор чиновниги революцион комитет томонидан мусодара қилиниб, халқ ҳокимияти ихтиёрига ўтказилган олтинларни расмийлаштириш ҳақидаги ҳужжатни Ялангтўшга узатиб, ундан имзо чекишни сўрайди, Ялангтўш бармоғини сиёҳлаб қоғозга босади ва ўзининг камтарона имзосидан хижолатомиз жилмайиб, атрофдагиларга қараб қўяди. Унинг ана шу биргина жилмайиб туриб боқишида инқилоб берган ҳаққи-ҳуқуқдан ифтихор ва ғурур ҳам, саводсизлигидан бир қадар афсусланиш ҳам, мақтанчоқ чиновникнинг итоаткорона илтифотидан нафрат ҳам сезилиб туради.

Ўзбек кино санъати тарихида, унинг 1937 йилга қадар яратилган овозсиз картиналарида ҳам, кейинги овозли даврида яратилган тарихий-инқилобий фильмларида ҳам инқилобчилар образи турли-туман қиёфада акс эттирилган. Баъзи ўзбек тарихий-инқилобий фильмларда қаҳрамонлар нурсиз, юзаки қуруқ гавдалантирилиб, томошабинларни қониқтирмагани ҳеч кимга сир эмас. Баъзи фильмларда эса халқимизнинг миллий фазилатлари очилмай қолган. Кўпинча улар қуруқ сиёсатдан, бемеҳр расмиятчи, инқилобий шиорларни ёдлаб олган ҳиссиз фидойиларга ўхшаб кетади. Бу тарзда акс эттирилган инқилобчи томошабинни ҳаяжонлантирмайди, унга ибратомиз маънавий озиқ беролмайди. Сўнгги йиллардаги тарихий инқилобий фильмларнинг қаҳрамонлари ана шу нуқсонлардан бир қадар холи бўлганлиги учун ҳам санъат мухлисларига манзур бўлаяпти.

Ялангтўш образи орқали инқилобнинг дастлабки йилларидаёқ оддий ўзбек батракининг буюк устоз Владимир Ильич Ленинга бўлган чексиз меҳру-муҳаббати ўзига хос услубда талқин этилади.

Жамол Ялангтўш билан картинанинг илк лавҳасида учрашганида, золимлардан ўч олишнинг Ленин кўрсатган йўлини содда қилиб тушунтириб беркан, Ялангтўш буюк доҳийни кўрган йигитга ҳавас билан боқади. Подшо ҳокимиятини ағдариб ташлаган Лениннинг оддий инсоний қиёфасини ўзининг содда тасаввурида буюк бир афсонавий паҳлавондай ҳис қилиб юрган Ялангтўш Жамолнинг Ленин ҳақидаги сўзларини завқ ва эътибор билан тингларкан, «Ленин ҳам ўзимизга ўхшаган одамми-а?» деб сўрайди. Унинг бу саволида халқимизга хос очиқ кўнгиллилик, соддалик, самимийлик сифатларини англаш мумкин. У «Қани энди Ленинни бир кўрсам, у билан бир отамлашсам», деб доҳий билан учрашишни, у билан мулоқотда бўлишни, унинг табаррук сиймосига ўз кўзи билан тўйиб-тўйиб боқишни орзу қилади.

Оқгвардиячилар улоқтириб ташланиб, қуролли эшелон эгаллангач, Ялангтўш Жамол билан паровознинг олд томонида бораркан, ундан: «Лениннинг сенга ўхшаган йигитлари кўпми? — деб сўрайди.

— Сизнинг қўл остингизда қанча йигитингиз бор? —саволга савол билан жавоб қилади Жамол.

— Кечаги урушдан кейин, ўзим билан икки юз ўн икки одам қолди.

— Лениннинг йигитлари жуда кўп. Мана энди уларнинг сафига яна икки юз ўн икки киши қўшилди,—дейди Жамол.

Ялангтўш Жамолнинг оқилона жавобидан мамнун ва хурсанд бўлиб бахтиёр ҳолда жилмаяди. Оддий ўзбек деҳқони умрининг охиригача Ленинга, унинг ҳаётбахш ғояларига содиқ қолади. Фильм охирида заводчи бой Қоплонбек (бу ролни Аббос Бакиров талқин этган)нинг ўғли Азиз (бу сиймони марҳум актёр Наримон Латипов яратган эди) узган шафқатсиз ўқ зарбидан оғир яраланган Ялангтўш доҳийнинг муборак номини тилга олиб жон беради: «Болаларим, ниятим Ленинни кўриш эди, аттанг, кўролмадим. Сизлар кўрасизлар. Айтинглар, батрак Юсуф Ялангтўш большевик бўлиб ўлди».

Фильмнинг барча лавҳаларида оператор Николай Рядов турли план ва ракурсларни усталик билан қўлланиб, Ялангтўшнинг гўзал маънавий қиёфаси ва одамийлигини маҳорат билан акс эттирган.

Кино санъатимиз шуҳратини оламга таратган фильмлар қаторида «Осиё устида бўрон» бадиий фильми ҳам томошабинларнинг севимли асарлари қаторида қайта-қайта тилга олинаркан, бунда Шукур Бурхоновнинг буюк маҳоратидан унинг чинакам мухлиси сифатида мамнун бўламиз.

Саид ХЎЖАЕВ.

ЛИТВА ССР. Вильнюсдаги электр пайванд ускуналари заводи бу йил 200 минг дона «Сатурн» пилесосларини ишлаб чиқаради. Бу пилесос илгаригиларига нисбатан қатор афзалликларга эга, ундан фойдаланиш қулай. Пилесос ёрдамида кийим, гилам, юмшоқ мебелларни чангдан тозалаш, гулларга сув сепиш мумкин.

СУРАТДА: контролёр Л. Матеева «Сатурн» пилесосларининг сифатини текширмоқда.

А. Бразайтис фотоси.
(ТАСС фотохроникаси).

✱ Яхши фазилатли кишиларимиз

АСРЛАРНИ ЖОНЛАНТИРИБ

Илм соҳиби. Бу сўз замирида ўзи маърифат чашмаларидан баҳраманд бўлиб, элни ҳам маърифат чашмаларидан баҳраманд этаётган оддий, камтар, ажойиб қалб эгаси бўлган заҳматкаш инсон кўз олдимизга келади.

Маълумки, ҳар бир касбнинг ўзига яраша гашти, машаққати бўлади. Турғун ака ҳам шундай машаққатли, олийжаноб ишга қўл урган. У 1961 йили Абу Райҳон Беруний номидаги шарқшунослик институтига илмий ходим бўлиб ишга кирди. Бу бўлажак олимнинг қалбига туғанмас қувонч, ижодига илҳом бахш этди, у ғайрат билан илмий изланишларда бўлди. Олим мунтазам равишда журналларда, газеталарда ва илмий тўпламларда ўз мақолалари билан қатнашиб келяпти.

Радио ва телевидение орқали суҳбатлар ўтказиб туради. Турғун ака элликдан ортиқ илмий мақола ҳамда шарқшуносликнинг актуал масалаларига бағишланган иккита монография яратди. У ўлкамиз тарихини халқимиз асрлар давомида яратиб келаётган санъат-маданиятни, тарихий ёдгорликларни ўрганишга интилиши уни илм сўқмоқлари сари етаклади. Турғун ака Бухоро, Самарқанд ва Ашхободда илмий сафарларда бўлди ва самарали ишларни амалга оширди.

У 1964 йили Абу Райҳон Берунийнинг «Ҳиндистон» номли асарига кўрсаткич тузганлиги, уни форс-тожик тилидан ўзбек тилига таржима қилишда қатнашганлиги диққатга сазовордир. Турғун ака Файзиев Бухоро — Хева хонликларининг XIV—XIX асрларга доир давлат архиви ҳужжатларини тавсифлаш ишига ўз ҳиссасини қўшди. 1969 йили академик М. Й. Йўлдошев раҳбарлигида «XIV—XIX асрларда Бухоро феодал жамиятида қуллардан фойдаланишга доир ҳужжатлар» деган темада кандидатлик диссертациясини муваффақиятли ёқлади.

Шу кунларда Т. Файзиевнинг «Бухоро хонлигида қул савдоси» деган асари нашр этилиб, савдога чиқарилди. Олимнинг «Ўрта Осиё хонликларига доир XVI—XVII аср ҳужжатлари» асари ҳам «Фан» нашриётида чоп этилди.

Ҳозирги пайтда олим Турғун Файзиев Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Абу Райҳон Беруний номидаги шарқшунослик институтининг Шарқ тиллари давлат акт ва ҳужжатларини илмий тавсиф этиш ва нашр қилиш секторида ходим бўлиб ишлайди. У шу кунларда янги-янги илмий асарлар яратиш йўлида ғайрат билан меҳнат қилмоқда. Олимимизга янги муваффақиятлар ва сиҳат саломатлик тилаймиз.

Ҳ. ЗАЙНИДДИНОВ.

Тошкент Совети номидаги шифохона коллективи меҳнаткашларга намунали медицина хизмати кўрсатмоқда. Республикамизнинг бу кекса медицина даргоҳи ҳозир энг замонавий медицина асбоб-ускуналари ва тажрибали мутахассислар билан таъминланган.

СУРАТДА: 2-терапия бўлимининг бошлиғи тажрибали врач В. А. Грекова билан бўлимнинг бош ҳамшираси В. М. Рикова.

М. Нуриддинов фотоси.

Планетамиз янгиликлари

ТАСС ва АПН мухбирлари хабар берадилар

Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ ДОКЛАДИ ТЎҒРИСИДА ДАВЛАТ ДЕПАРТАМЕНТИ ВАКИЛИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ВАШИНГТОН. Давлат департаментининг вакили Ч. Брэй: «Брежнев докладида баён этилган айрим ғояларни жуда синчиклаб ўрганишга арзийди. Бу ғоялар Вашингтонда анализ қилинади, шу масала юзасидан иттифоқчилар билан маслаҳатлар ўтказилади», деб айтди.

«Брежневнинг Совет—Америка муносабатларини яхшилаш имконияти борлиги тўғрисидаги гапини биз табриклаймиз»,— деди Брэй. У: «биз ўз галимизда бу соҳада имкони бўлган ҳамма ишларни қиламиз»,— деб қўшиб қўйди.

Марказий Европадаги қуролли кучларни қисқартириш, ҳарбий харажатларни камайтириш, бактериология қуролини тақиқлаш тўғрисида, шунингдек экономикада истеъмол моллари ишлаб чиқаришга асосий эътиборни бериш ҳақида Л. И. Брежнев докладида баён этилган ғояларни Америка экспертлари алоҳида эътибор бериб ўрганиб чиқмоқдалар, деди давлат департаментининг вакили.

МАРД КУРАШЧИ

НЬЮ-ЙОРК. АҚШ Коммунистик партиясининг атоқли арбоби, унинг миллий раиси, мард курашчи ва ватанпарвар Генри Уинстон туғилган кунга 60 йил тўлди.

Ўртоқ Уинстоннинг юбилейи АҚШ коммунистлари учунгина эмас, бутун дунё коммунистлари учун ҳам, империализмга қарши, миллий озодлик, тинчлик, эркинлик, социализм учун курашаётган ҳамма кишилар учун ҳам шодиёна сиёсий воқеадир, дейилади Уинстоннинг 60 йиллигини байрам қилиш юзасидан Коммунистик партия тузган комиссиянинг раиси Клод Лайтфутнинг «Дейли уорлд» газетасида эълон қилинган баёнотида. К. Лайтфут ўртоқ Уинстоннинг шонли ҳаёт йўли тўғрисида, унинг ишчилар синфи иши ва негрлар озодлиги учун олиб борган кураши тўғрисида ҳикоя қилиб берди.

«Генри Уинстон —бениҳоя софдиллиги ва коммунизм идеалларига содиқлиги билан ажралиб турувчи атоқли раҳбардир, дейилади баёнотда. У, ишчилар синфи курашининг ҳамма соҳаларига, Қўшма Штатларда гражданларнинг тенг ҳуқуқлилиги йўлида олиб борилаётган курашда негрлар билан оқ танлиларнинг бирлиги учун курашга ўз ҳиссасини қўшиб келмоқда.

Янги карьернинг биринчи кўмири

ПРАГА. Шимолий Чехиянинг қадимий Мост шаҳри территориясидаги кўмир карьерида дастлабки бир-неча тонна кўмир қазиб чиқарилди. Эндиликда янги жойга кўчирилган бутун бир шаҳар территориясида планли суратда кўмир қазиб чиқарила бошланди.

Янги карьернинг кончилари апрель ойида 20 минг тонна кўмир чиқариш мажбуриятини олишди. Бу ерда йил охиригача 550 минг тонна кўмир қазиб чиқариш мўлжалланади.

Мутахассислар янги карьернинг истиқболи катта, деб ҳисобламоқдалар. Геологлар бу ерда 90 миллион тонна кўмир запаслари борлигини аниқладилар. Бу ерда кўмир қазиб чиқариш 20 йилга мўлжалланган. Шундан кейин карьер кўлга айлантирилади, кўл соҳилида эса курорт зонаси барпо этилади. Бу ерда янги Мост аҳолиси ва Шимолий Чехия кўмир ҳавзасидаги бошқа шаҳарларнинг аҳолиси дам оладилар.

Вьетнам Демократик Республикасининг пойтахти Ханойда ҳаёт қайнамоқда. Барча корхона ва қурилишларда меҳнат кўтаринкилиги ҳукм сурмоқда, янги-янги тинчлик объектлари қад кўтармоқда.

СУРАТДА: шаҳарда қад кўтараётган янги объектлардан бири — нон заводи қурилишида.

С. Афонин фотоси, ТАСС фотохроникаси.

ТУРКИЯ ҲУКУМАТИНИНГ БАЁНОТИ

АНҚАРА. Парламентда бош министр Ниҳат Эрим янги турк ҳукуматининг программ баёнотини ўқиб берди. Баёнотда, жумладан, бундай дейилади: «Туркиянинг Совет Иттифоқи билан муносабатлари бундан буён ҳам бизнинг традицион сиёсатимизга мувофиқ мустақиллик, территориал бутунлик, бир-бирининг ички ишларига аралашмаслик принциплари асосида, РСФСР билан Туркия Республикаси ўртасида дўстлик ва қардошлик тўғрисида 1921 йилдаги шартномага биноан ривожлана беради».

ИШСИЗЛИК КЎПАЙМОҚДА

ВАШИНГТОН. Расмий маълумотларга қараганда, АҚШдаги ишсизлар сони шу йил март ойида 5,2 миллион кишига етган. 20—24 ёшлардаги ишчилар орасида ишсизлар, айниқса тез кўпайиб бормоқда.

ДЎСТЛИК ПОЕЗДИ

СОФИЯ. Болгариядаги Русе шаҳрининг аҳолиси Совет Иттифоқидан келган дўстлик поездини самимий кутиб олди. Совет касаба союзлари бу поездни КПСС XXIV съезди ва Болгария Коммунистик партиясининг X съезди шарафига уюштирдилар. Поездда келган 300 киши барча совет республикаларининг вакилларидир. Улар Болгария шаҳарларида бўлиб, мамлакатнинг социалистик қурилишдаги муваффақиятлари билан танишадилар.

Совет Иттифоқидан келган меҳмонлар Болгария меҳнаткашлари билан учрашдилар, совет кишиларининг КПСС XXIV съезди шарафига қилган меҳнат зафарлари тўғрисида уларга сўзлаб берадилар.

СУД ЯНА КЕЧИКТИРИЛДИ

НЬЮ-ЙОРК. Анжела Дэвис «иши» Сан-Рафаэлда (Калифорния штати) судда яна қурила бошлаганидан кейин адвокатлар Элан Линдсей суд раиси қилиб тайинланганлигига қарши кескин норозилик билдирдилар. Ҳимоячиларнинг вакили берган баёнотда айтиладики, Линдсей ашаддий ирқчи бўлиш билан бирга ультраларнинг тарафдоридир, яъни Анжела Дэвисдан суд орқали ўч олиш ҳаракатида юрганларнинг вакилидир. Линдсей Калифорнияда ирқчилик тартибларини ўрнатишга ҳар доим кўмаклашиб келган, шу сабабли у адолатли ва беғараз судья бўла олмайди, дейилади коммунист Анжела Дэвис адвокатларининг баёнотида.

Ҳимоячиларнинг норозилик билдирганликлари натижасида Анжела Дэвис «иши»ни судда кўриб чиқиш яна кечиктирилди. Судья Линдсей, адвокатларнинг эътирозига ўн кун ичида жавоб бераман, деб эълон қилди.

МЕҲНАТ— ҲАР БИР КИШИНИНГ ИШИ

ГАВАНА. Кубада гражданларнинг меҳнат қилиш ҳуқуқини белгилайдиган ва меҳнатга лаёқатли ҳамма кишилар зиммасига халқ хўжалигида ишлаш мажбуриятини юклайдиган қонун кучга кирди. Янги қонунда ижтимоий фойдали меҳнатдан бўйин товлайдиган кишиларга қарши кураш чоралари ҳам белгиланган.

Қонун лойиҳаси меҳнаткашларнинг кенг муҳокамасига қўйилди ҳамда уларнинг мулоҳазалари ва таклифлари ҳисобга олиниб қабул қилинди. Министрлар Совети яқинда қонун лойиҳасини маъқуллади, республика президенти эса имзолади.

«Гранма» газетаси янги қонуннинг қабул қилинганлигини миллий экономикани муваффақиятли ривожлантириш йўлида қўйилган муҳим қадам деб атади.

ДУШМАН БИЛАН ЮЗМА-ЮЗ

Яқинда Варшавада матбуот конференцияси ўтказилди. Унда махсус топшириқни бажарганидан кейин ўз ватанига қайтиб келган Польша Халқ Республикаси ички ишлар министрлигининг ходими капитан Анжей Чехович сўзга чиқди. У Интерпресс агентлигининг мухбири билан қилган суҳбати вақтида душманлар мамлакатида ўтказган саккиз йили, Мюнхендаги «Озод Европа» радиостанциясининг Польша секциясида олиб борган ўз иши ҳақида гапириб берди.

МЕНИМ суҳбатдошим қадди-комати келишган, сал жингалак қора сочли, жонли қўйкўзли 34 яшар йигит. У билимдон ва ўткир фикрли. Шунинг учун у билан суҳбатлашиш қизиқарли ва завқли.

Анжей 1962 йил охирида, Варшавадаги университетнинг тарих факультетини тамомлаб чиққанидан кейин разведкачи бўлиб ишлай бошлади. Тегишли тайёргарликдан ўтганидан кейин «Озод Европа» радиостанциясининг Польша секциясига кириб олиш, унинг ахборотлар манбаини материаллар тўплаш методларини ва бошқаларни ўрганиш юзасидан топшириқ олди.

«Озод Европа» радиостанциясида жойлашиб олган Америка разведкасининг ходимлари томонидан қилинаётган тўхтовсиз иғвогарлик шароитида зўр бериб олиб борилган саккиз йиллик меҳнат бу радиостанциянинг АҚШ ғоявий қўпорувчилик хизмати марказларидан бири эканлигини аниқ тасдиқлади. Радиостанция фаолияти социалистик мамлакатларга қарши қаратилган. Капитан Чехович бир қанча фактларни далил қилиб келтирди. Масалан, Польша секцияси тўплаётган ва ишлаб берадиган Польша ҳақидаги маълумотларнинг атиги 15—20 процентинигина эълон қилиш ва радио орқали эшиттириш учун ажратиларкан. Қолган материаллар АҚШ га —Марказий разведка бошқармасига юбориларкан.

Чеховичнинг Мюнхенга томон сафари шундай бошланди: У 1962 йил охирида Польшадан Англияга ошкор равишда келади. Қайтишда Кёльно шаҳрида ўзига сиёсий бошпана берилишини «илтимос қилади». Ғарбий Германия полицияси Анжейни даҳол «Шарқий Европадан кўчиб келган шахслар лагери»га юборади. Бу лагерь Нюрнберг ёнидаги Зиннерсдорфда жойлашган эди. У ерда уни бараклардан бирига «ўрнаштирадилар». Лагерь шароити чидаб бўлмаслик даражада эди, кишиларни оч тутиб қийнар, турлича қўрқитишар эдилар. Лагерь бошлиқлари буни бир мақсадда — кишилардан Ғарбий Германия ва Америка разведкаларини қизиқтирадиган маълумотларни олиш учун қилишарди. Фақат шу йўл билангина ГФРда сиёсий бошпана олиш ҳуқуқига эришиш мумкин.

Анжей лагерга келганининг учинчи кунида уни Ғарбий Германия разведкаси — Бундеснахрихтенденстанинг офицери сўроқ қилди. Уни ҳарбий ва иқтисодий характердаги маълумотлар, Польшадаги айрим кишиларнинг таржимаи ҳоллари қизиқтирди. Орадан кўп вақт ўтмай Чехович Америка разведкасининг офицери қўлига топширилди. Унинг «қароргоҳи» лагерь территориясида эди. У бир неча марта сўроқ қилгандан кейин қочиб келганларни хилларга ажратади. Улардан энг «қизиқарлилари»ни Франкфурт-на-Майне яқинидаги оберурзеледа жойлашган Америка разведка марказига жўнатади. Ҳар бир конкрет «даъвогар»га сиёсий бошпана бериш ёки бермаслик масаласини ҳам Америка разведкасининг айни шу офицери ҳал қилади.

Орадан сал ўтгач «Озод Европа» радиостанцияси Польша секциясининг лагерда иш олиб борувчи мухбири Анжей билан қизиқиб қолади. У Чехович тўлдирган анкетани Польша секциясининг раҳбари Новак деган кимсага топширади. Жаноб Новак Британия разведкасининг кадр ходими, урушдан кейин Марказий разведка бошқармаси сотиб олгач киши эди. Анжей кейинчалик Новак қўл остида ишлаганлигини, унинг ўз қўл остидагиларга нисбатан ўта кетган даражада қаттиқ қўлли, оддий инсоний туйғулардан маҳрум бўлганлигини ҳикоя қилиб берди. Хўжайинининг фикридан бошқача мустақил фикрга эга бўлган ҳар бир киши ишдан ҳайдаларди.

«Озод Европа» радиостанцияси Польша секциясининг совуқ урушни авж олдириш, ўзини маблағ билан таъминлаётган Ғарбий Германия ва Америка разведкаларининг фойдаси учун жосуслик характеридаги маълумотлар тўплашга қаратилган фаолиятидан ГФР демократик жамоатчилиги, айниқса унинг ва бошқа социалистик мамлакатлар билан муносабатни яхшилаш учун курашаётган доиралари қонуний равишда безовта бўлмоқдалар.

— Мен «У ерда» ишлаган йилларим мобайнида тўпланган бир уюм ҳужжатларни олиб қайтдим,— деди Анжей Чехович,— бу ҳужжатлар «Озод Европа»нинг Марказий разведка бошқармаси билан (молиявий ва иш юзасидан) маҳкам боғланганлигидан далолат бериб турибди. Бу ҳужжатлар орасида Америка разведка бошқармаси томонидан Мюнхендаги радиостанциянинг айрим «Миллий секция»ларига юборган йўл-йўриқлари бор. Бизда «Озод Европа» разведка ячейкалари тўплаётган маълумотларнинг манбаъларини характерлаб берадиган ҳужжатлар мавжуд. Бу материаллар ўз вақтида эълон қилинади.

Рудольф ГОФМАН,
поляк журналисти.
[АПН—интерпресс].

МАРДЛИК — МАНГУЛИК

СЕВАСТОПОЛЬ ҲИМОЯЧИСИ

1941 йил 5 ноябрдан 1942 йил 3 июлгача Қора денгиз фронти ҳамда Денгиз бўйи армиясининг ҳарбий қисмлари мисли кўрилмаган мардлик ва матонат кўрсатиб, Севастополь шаҳрини душманга қўлдан бермай ҳимоя қилиб турдилар. Севастополчи совет баҳодирлари гитлерчиларнинг 300 минг кишига яқин немис ва руминлардан иборат қўшинларини ўлдириб ёки ярадор қилиб сафдан чиқардилар.

Икки юз эллик кун мобайнида қадимий рус флотининг енгилмас қалъаси узра қизил байроқ ҳилпираб турди.

Севастополь мудофаасига атаб шаҳарда ташкил этилган музейни зиёрат қиларканмиз, бу тарихий жангномага ўз улушини қўшган ўзбек ўғлонларининг исмларини ҳам учратамиз. Улардан бири — сурхондарёлик собиқ пулемётчи Назрулла Жўраев ўзининг жанг хотираларини қоғозга тушириб, музейга топширибди.

У ердан қайтиб келгач, Назрулла Жўраевни ахтариб топдик. У билан самимий суҳбатлашиб, Севастополь ҳимоячисининг ўша икки юз эллик кунлик умрида кўрган—билганларидан бир шингилини аста ёзиб олдик-да, энди бу эсдаликлар билан сизларни ҳам таништирмоқчимиз.

Тингланг, сўз Назрулла Жўраевга:

Олтин куз. Қирқ биринчи йил. Юртимизга «эзаман, янчаман, қириб ташлайман» дея дағдаға билан кириб келган ёвуз душманни дивизиямиз машҳур Турк қўрғонида мустаҳкам мудофаа эгаллаган ҳолда кутяпти. Ҳаш-паш дегунча, урушнинг даҳшатли гумбур-гумбури бизга ҳам яқинлашиб келди. Умримизнинг икки юз эллик куни мудофаада, қизғин жангларда ўлим билан юзма-юз ўтишини ким билибди, дейсиз!

Эсимда. 5 ноябрь эди. Мудофаачилар устидан немис бомбардимончи самолётлари учиб ўтарди. Фашист тўпларидан отилган снарядлар Қрим ичкарисидаги тинч аҳолининг бошига ёғила бошлади. Мана, ниҳоят, биз ҳам душманни катта калибрли тўплардан ўққа тутдик.

Полкимизда ўзбек ва тожик йигитлари кўп бўлган. Мен ана шу дивизияда пулемётчи эдим. Биз Турк қўрғонини кесиб ўтган тош йўлнинг шарқида ўрнашиб олган эдик. Етарли миқдорда пулемёт граната ва автомат ўқлари билан таъмин этилган бўлсак ҳам, суюқ ёқилғи солинган шишалар келтирилган.

1939 йили ҳақиқий ҳарбий хизматга чақирилиб, жанг қилиш тактикасини бир мунча эгаллаб олганимиз учунми, бизни мудофаанинг масъулиятлироқ жойига тайинладилар. Менга бойсунлик Рустамов ёрдамчи пулемётчи қилиб бириктилди. Иккимиз бир ертўлада пулемёт стволини фашистлар келаётган водийга қаратиб бетонланган шинакка ўрнатдик.

Кунлар ўтди. Немис айғоқчилари тиканли симни кесиб ўтмоқчи бўлганларида, симга ўрнатилган махсус сигнал бизга хабар бериб турарди. Сўнгра ракеталар ёрдамида жанг майдони ёритилиб, кўзга чалинган айғоқчиларни нишонга олардик.

Офтоб найза бўйи кўтарилганда, қандайдир оёқ шарпаси эшитилди. Тўсатдан рота командири Горшков кириб келди. Ўрнимдан туриб, пулемёт жанговар ҳолатда турганлиги ва бўлинманинг ҳамма жангчилари ўт очишга тайёр эканликлари ҳақида унга рапорт бердим.

— Уйқусизликдан мадорларинг қуригандир-а, — деди Горшков.

— Йўқ, ўртоқ старший лейтенант,—дедим. —Уруш тугагандан кейин мириқиб ухлармиз.

— Дўстлар!—деди старший лейтенант,— душман кечаси яқинимизга келиб окоплар қазияпти, ҳужумга шайланяпти. Вазият кескин. Сезгирлик билан душман позициясини кузатинглар.

У шундай деди-ю, бошқа жангчилар жойлашган истеҳкомлар томон кетди.

Кунлардан бирида душман бор кучини тўплаб, кечки пайт ҳужумга ўтди. Турк қўрғонидаги совет жангчилари позициясини, сим тўсиқларни, мина кўмилган майдонни—Қора денгиздан Сивашгача бўлган территорияни фашистлар артиллерияси ўқ ёмғири остида қолдирди. Пиёда аскарлар эмаклаб, биз томон чумолидай ёпирилиб кела бошлади. Улар устидан ошиб тушаётган снарядлар миналанган майдонни, тиканли сим тўсиқларни чилпарчин қилмоқда. Бу отишма кеч кириб, қоронғулик қўнганда ҳам тинмади. Қоронғуликдан фойдаланиб, жангчиларимиз дарҳол позицияларини ўзгартирдилар. Энди душман снарядлари бефойда портларди...

Навбатдаги ҳужум темир йўлдан ўтиш керак эди. Душман ҳамма қуролини шу томонга қаратган эди. Биринкетин темир йўлдан сакраб ўтиб, душман позициясига ўт очиш ҳақида буйруқ олдик. Жангчилар орасида елиб-югуриб юрган старший лейтенант Горшков:

— Сержант Жўраев, ёрдамчи пулемётчи оддий аскар Рустамов! Менинг командамга қулоқ солинглар!—деди. —Темир йўлнинг у бетига зудлик билан ўтинглар, душман позициясига қараб ўт очинглар!

— Есть, ўртоқ старший лейтенант!

Поезд йўлдан ўтиш учун пўлат каскамни рельс устига равона қилган эдим ҳамки, бир неча ўқ темир йўлга, каскага тегди. Бироқ душманга ҳийла-найранг қилгандим. Темир йўл бўйлаб шимолга қараб бир неча метр эмаклаб бориб, қўл пулемётимни кўкрагимга босганимча, йўлнинг нариги ёғидаги пастқам жойни мўлжаллаб чаққонлик билан ўзимни отдим. Душман қуролларини мен томонга тўғрилагунига қадар ўзимни ўнглаб олдим. Аммо ўт очишга имкон бермади иблис. Душман ўқидан пайдо бўлган тупроқ уюми елкамдан босар, ўқтин-ўқтинда ён-веримга ағдарилиб, тупроқни устимдан тўкар, бир неча қадам нарида турган Горшковнинг «ўт очилсин!» деган буйруғи мени жиғи-бийрон қиларди.

— Младший сержант Жўраев! Тирикмисан ёки яралангингми? Овозингни чиқарсанг-чи!—Горшков тоқатсизлик билан қичқирарди.

— Тирикман, ўртоқ старший лейтенант! Лекин пулемётдан ўқ узишга имкон йўқ,—дедим. Қаршимдаги баландлик устимга уюб ташланганидан овозим чиқмаяпти. Тупроқ тагида димиқиб қолдим. Ўқ узишга қуёш шафағи халақит беряпти. Кун ботгунча муҳлат беришингизни сўрайман.

— Душман билан орангиз қанча келади?

— Эллик-олтмиш метр чамаси бор, ўртоқ старший лейтенант.

— Ўртоқ Жўраев! Душманнинг пулемётчи ва автоматчиларининг имкони борича сафдан чиқаринг.

— Есть ўртоқ старший лейтенант!

...Душман мени аллақачонлар ўлди деб ҳисоблаган экан. Қуёш уфққа бош қўйди. Командирнинг буйруғини шараф билан бажариб, гитлерчиларнинг фақат пулемётчи ва автоматчиларини нишонга ола бошладим.

Мана, пулемётдаги ўқлар ҳам тамом бўлди.

— Ўртоқ старший лейтенант, ўқ тугади,—деб бақирдим. Ўқ тўлғазилган дискалар керак.

«Ўқ қолмади» деган овозимни душман солдатлари ҳам эшитган бўлса керак. Бир пайт улардан иккитаси мен томонга эмаклаб келаверди. Бошқа жангчилар темир йўл орқасида. Ёнимдаги тўппончамда еттита ўқ бор, холос. «Душман мени тириклайин ушлаб кетмоқчи», дейман хаёлимда. Орамиз яқинлашиб қолди. Тўппончадан ўқ узиб, унинг бирини қулатдим. Иккинчиси ерга ётиб олиб, устимга ўқ ёғдираверди. Қулай жойда турганлигим қўл келди. Уни ҳам ер тишлатдим. Кейин командирдан ўқ келтиришини талаб қилдим. Сал ўтмай, темир йўл ёқалаб эмаклаб келаётган Рустамовни кўрдим. У менинг ўнг томонимда бўлиши керак бўлса-да, шошганидан чап томонимга келиб ўрнашди.

Чуқурлик. Жой жуда тор, Жилиб бўлмайди. Ўқ ёғилиб турибди. Бош кўтариш хавфли. Шунга қарамасдан, Рустамов келтирган ўқ билан душманнинг «қалин» жойини кўзлаб ўққа тутавердик. Тўсатдан кучли овоз қулоғимни ғиппа кар қилди. Рустамовнинг боши кўксига шилқ этиб тушди-ю, осилиб қолди.

— Рустамов! Рустамов! — деб бақирдим.

Жавоб бўлмади. Унинг бошини кўтариб қарадим. Душман ўқи пўлат каскаси устидан тегиб, Рустамовнинг бўйнини майиб қилган эди. Ёрдамчи пулемётчи яраланганн ҳақида хабар қилдим. Горшков тезлик билан санинструктор Тадуани темир йўлдан биз томон юборди. Эпчил ва чаққон, афсонавий девлардек чинакам паҳлавон грузин йигити Тадуа ўзини чуқурликка ташлади-ю, ёнимга келиб тушгач, борган сайин ранги ўзгариб, ёноқларида қонсиз ажинлар пайдо бўла бошлади. У йўғон сонидан яраланган, қизишиб кетиб оғриқни сезмай, чуқурга ўрнашиб олган экан. Шимининг почасидан тўхтовсиз қон оқарди. У узала ётганича, ўзига-ўзи дори-дармон қилди. Сўнг Рустамовга қаради. Бироқ Рустамов ёруғ дунёдан кўз юмган эди.

Қош қорайганда, батальонларимиз ҳужумга кўтарилиш учун буйруқ олди. Аммо негадир немислар ўқ ҳам узмас, ракета ҳам отмасди. Ойнинг ўн беши қоронғи, ўн беши ёруғ, деб тўғри айтганлар. Шарқдан бош кўтарган тўлин ой уруш майдонига нур таратарди. Бундан фойдаланган жангчилар душман окоплари устига ёпирилдилар. Қаршилик кўрсатганлар кўксига совет найзалари санчилди, қўл кўтарганлари асир олинди. Биринчи батальон жангчилари иккинчи ва учинчи батальонга ёрдамга бордилар. Биргаликда қилинган ҳужумга душман бардош беролмади.

Кўплаб асир олинди. Ҳар иккала кечадаги тўқнашувда ҳам совет жангчилари ғолиб чиқдилар. Тенгсиз курашлардан эсон-омон чиққан жангчилар ярадор дўстларини елкаларига кўтариб, собиқ Турк қўрғонидан мустаҳкам қалъалар томон йўл оладилар.

Сафлар қайта тикланди. Рустамов ўрнига Жума Мелиқулов менга ёрдамчи пулемётчи қилиб тайинланди.

Кеч соат ўнларда бизнинг бўлинмамиз пистирмага тайинланди. Жангчиларимиз ўқ-дори, қурол-аслаҳа билан кераклигича таъминландилар. Окопсиз текис майдонда энг оғир ва хавфли вазифани сезгирлик билан адо этиб турибмиз. Тўлин ой қиёмга келган. Кечқурунги кучли отишма зарбидан тўрғай ва чумчуқлар ҳам ўзларини осударок жойга олган эдилар. Жимжитлик ҳукм суриб турган сутдек ойдин кечанинг тонги яқинлашмоқда. Шу палла Жума Мелиқулов эмаклаб келиб, немислар томонидан ёлғиз кишининг келаётгани ҳақида хабар берди. Туяқоринлар тагида писиб ётган группамиз аъзоларига бояги номаълум киши яқин келмагунича ўзларингни ошкор қилиб қўйманглар, деб тайинладим. Ҳамон инграб келишидан ярадор жангчига ўхшарди. У маъюс бир оҳангда «ўзимизники» деди-ю, гавдасини ерга ташлади. Солдатлар югуриб бориб уни ердан кўтариб олишди. Ўз полкдошимиз Нур Саидов деган бойсунлик йигит экан. Аниқ бўлишича, кечки ҳужум пайтида у ўнг кўкси ва ўнг билагидан яраланган экан. Унга тез ёрдам кўрсатилди.

Фашистлар кўп куч ва техникадан маҳрум бўлгач, Азов денгизидан Қора денгизгача ястаниб ётган собиқ Турк қўрғонидаги совет жангчиларининг истеҳкомларини кучли бомбардимон қила бошлашди. Буни кўрган командирларимиз траншеяларда душманни мўлжалга олиб ётган жангчиларни Перекопдан тезлик билан чиқиб, Армянскда мудофаа ушлашга буйруқ бердилар. Ўнлаб «Юнкерс-88» душман самолётлари қатор бўлиб, Азов денгизи билан Қора денгиз оралиғига бомбалар ёғдириб, Перекопни яксон қилди. Қуюнди, чанг-тўзон ва тутун аралаш қўланса ҳид димоққа урилиб, томоғни қуритади. Лабга ёпишган лойларни бармоқлар билан сидириб ташлаймиз.

Мен Мелиқулов билан тош йўлнинг ёқасида жойлашганимиз учун ҳам немис бомбаларидан холи қолган эдик. Чунки душманнинг Қримга ўтиши учун бу йўл жуда керак эди. Бир неча соатлик бомбардимондан кейин немислар автомашиналарининг устини ниқоблаб ёпиб, Перекоп томон йўл олдилар. Перекопга қарийб ярим чақирим чамаси қолганда машинадаги гитлерчи солдатлар ерга сакраб туша бошлашди. Перекопдаги жангчиларимиз душманга қаршши сира ҳам ўқ узмас эдилар. Чунки улар аллақачон Армянскда мудофаа қуришган эди.

Биз ҳам ўқ узмай турдик. Мана, фашистлар хандакка яқинлашиб қолди. Мелиқулов: «Назрулла ака! Етиб қолгунча, отиб қол», деганлар, душманга фурсатни бой берсак абжағимиз чиқади, келинг, бошлай қолайлик», дея мени қистарди. Мен эса розилик бермасдим. Перекопда Қизил Армия йўқ, деб фараз қилган немислар баралла тик турганича биз томон яқинлашиб келарди. Мелиқуловнинг сабр-тоқати ошиб кетди:

— Назрулла ака, хандакдан нари еги 50 метр, хандакнинг бу томони 20 метр. Ҳаммаси бўлиб 70 метр масофа қолди. Қараб турамизми? — дея хуни бийрон бўлади у.

Душманнинг яна яқинроқ келишини кутдик. Пайтни пойлаб ўт очдик. Пулемёт овози тариллаши биланоқ сон-саноқсиз душманлар ерга ётиб олишди. Улар фақат бронланган, бетонланган истеҳкомга қарата ўқ ёғдирарди. Отишма ниҳоятда жадаллашди. Кутилмаганда, Перекопдан фашистларга қарши ўт очганлар ким бўлди экан, деб Армянск станцияси томонидаги иморатлар устидан кузатиб турган командирлар бронемашинага миниб, Перекоп томон йўл олган эдилар. Жанг ниҳоятда жадал бораётган пайтда мотор товуши гуриллади.

Мелиқулов граната шодасини олиб ташқарига югурди-ю, орқага қайтди.

— Ўртоқ младший сержант! — деди у. — Мотор товуши... Машина ўзимизники экан. Беш қиррали юлдузи бор экан...

У сўзини тугатмай, отлиқ аскар формасидаги нотаниш старший лейтенант кириб келди. Шинакдан позиция томон назар солар экан, бизга миннатдорчилик изҳор қилди:

— Баракалла, биродарлар! — дея мақтаб қўйди у бизни. — Оббо, шоввозлар-ей! Бошқа қисмларингиз қаерда? Борйўғи икки киши экансизлар-ку! Ёки Армянскдаги пиёда қисмданмисизлар? Яшанглар, азаматлар...

Сўнг у: «Сизлар шу ердан жилмай туринглар. Мен ҳозир...»— деди-да, броневикка миниб, Армянск томон йўл олди. Ҳадемай у отлиқ аскарлар формасини кийган юздан ортиқ пиёда аскарларни бошлаб келди

Жангчилар немис солдат ва офицерлари мурдалари устидан ўтиб бораркан, бир неча фашист ўрнидан туриб, уларга ўқ узди. Ўқ овози эшитилган заҳоти улар ер бағирлаб ётиб олишди, беш киши яраланган эди.

Шу жангдан кейин билсак, старший лейтенантнинг фамилияси Кондратьев экан. У киши бизни ҳам отлиқ аскарлар сафига қўшиб қилич билан қуроллантирди.

Перекоп истеҳкоми бир бутун мозорга айланганди. Немис бомбардимончи самолётлари энди Перекопни эмас, балки Армянскни бомбардимон қилмоқда эди. Катта майдондаги ғаллазорга ўт кетди. Ниҳоятда шиддатли жанг боряпти. Ҳамма нарса душманга қарши қаратилган. Ловиллаб ёнаётган буғдойни ўчиришга ҳеч ким боролмайди. Янчилган буғдой омбори эса очиқ майдонда бўлиб, таги асфальт, атроф айланаси цемент девор билан ўралган эди, холос. Транспортёрлар буғдой уюми ёнида вагон кутиб турарди. Иморатлар ёнидаги чодирларга ниқобланган қирувчи самолётларимиз яшириб қўйилган эди. Шаҳарчани аёвсиз бомбалаётган немис самолётларига қарши кўтарилган совет қирувчи самолётлари осмонда қийғир сингари кезарди. Бир лочинимиз моҳирлик билан самога кўтарилиб, душман бомбардимончи самолётининг чап қанотига қараб ўқ ёғдирди. Учувчимизнинг тўрт пулемётидан қаторлашиб чиқаётган ўқларнинг ҳавони кесиб ўтиши баралла кўриниб турарди. Бир неча минутдан сўнг фашист «Юнкерс-88»нинг чап қаноти аввало тутаб, кейин аланга ола бошлади. Қора денгиз устига парвоз қилган душман самолёти чап қаноти ёнганидан сўнг, ўнг томонга бурилиб, учувчиси парашютда ерга сакради. Парашют билан сакраган немис учувчиси тириклай қўлга туширилди.

Севастополь мудофаасида ҳар сония, ҳар дақиқа хавф-хатар билан тўлиб-тошган эди. Ўз вақтида туйиб нон емасдик, гўшт, ёғ бўлмасди. Қотган нон ва консерва билан ярим йиллаб тирикчилик қилган жангчилар миниб юрган отларини навбати билан махсус буйруққа асосан сўйиб ердилар.

Перекопдан Севастополга келгунча ва Севастополнинг 250 кунлик қаҳрамонона мудофааси даврида душманнинг сон-саноқсиз солдат ва офицерлари қириб ташланди, асир олинди. Ҳаддан ташқари кўп ўқ-дори ва қурол-аслаҳалар ўлжа олинди. Уруш қурбонсиз бўлмас, деганларидек, совет жангчилари ҳам кўпгина сафдошларидан ажралдилар.

Қирқ иккинчи йил 3 июлда Олий Бош Қўмондоннинг буйруғига мувофиқ Севастополни вақтинча ташлаб чиқдик. Аммо бу ерга яна қайтиб келишимизга ишончимиз комил эди. Шундай бўлди ҳам...

* * *

Собиқ жангчи Назрулла Жўраев уруш тугалланишига озгина қолганда ярадорлиги туфайли туғилиб ўсган қишлоғига кўксига қатор жанговар орден ва медаллар тақиб кириб келди. Назрулла ака инвалидлик пенсиясини олиб, ҳузур-ҳаловатда яшайверганида ҳам ҳеч ким унга бекор юрибсан, деб таъна қилмасди. Бироқ ёшлигидан суяги меҳнатда қотган қишлоқ йигити қўл қовуштириб ўтиришни ўзига раво кўрмади. Қўлидан келганича ижтимоий фойдали меҳнат қилишга, элга наф келтиришга бел боғлади. Чорак асрдан буён Сурхондарё область, Денов районидаги Чамбил қишлоғида алоқа ходими бўлиб ишламоқда.

Ҳ. ТОЖИБОЕВ.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 7|IV да **Дон Кихот**, 8|IV да **Боғчасарой фонтани**.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 7|IV да **Алишер Навоий**, 8|IV да **Парвона**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА 7|IV да **Паранжи сирлари**, 8|IV да **Кумуш тўй**.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА **«Цовкра» Доғистон дорбозлари ва айиқлар аттракциони иштирокидаги ҚИРҒИЗИСТОН ЦИРК АРТИСТЛАРИНИНГ ХАЙРЛАШУВ ГАСТРОЛЛАРИ.**

Кино

6 АПРЕЛДА

Қалбим соҳиби — «ЎЗБЕКИСТОН», НАВОИЙ НОМЛИ, «ВОСТОК», «ЧАЙКА», «СПУТНИК» (кечқурун).

Қирол Лир (2 серия) — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «КЎКЧА» (кечқурун).

Секундомер — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Сеҳрланган чакмон — «МОСКВА» (кечқурун).

«Мерседес» муаммоси — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Атаманнинг тугатилиши (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кеч 7, ва 9.15 минутда).

7 АПРЕЛДА

Қалбим соҳиби — «ЎЗБЕКИСТОН», НАВОИЙ НОМЛИ, «ВОСТОК» «ЧАЙКА», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Қирол Лир (2 серия) — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Сеҳрланган чакмон — «МОСКВА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Атаманнинг тугатилиши (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11.30, кундуз 2, 4.30, кеч 7 ва 9.15 минутда).

Бўлинган тўй — «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун).

15 апрель кундуз соат 2 яримда В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети механика-математика факультетининг илмий даражалар берувчи илмий совет кенгаши (Студентлар шаҳарчаси, ТошДУ, Г-303 аудитория)да физика математика фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун **Н. Г. Мусина**: «Учқатламли енгил тўлдирмали эластик-пластик пластинкалар турғунлиги» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ

Диссертация билан университет илмий кутубхонаси (Студентлар шаҳарчаси, 4-уй) да танишиш мумкин.

ТОШКЕНТ «САНТЕХОБОРУДОВАНИЕ» ЗАВОДИ ҲУЗУРИДА слесарь-тунукачилар тайёрлайдиган

3 ОЙЛИК КУРСЛАР ТАШКИЛ ҚИЛИНДИ

18 ёшдан катта бўлган йигитлар ва ҳарбий хизматдан қайтиб келганлар қабул қилинади.

Ёлғиз кишиларга ётоқхона берилади.

Ўқувчилар стипендия оладилар.

Тошкент шаҳар; Жарқўрғон кўчаси, 22-уй (15, 26, 30 автобуслар, «СТО завод» бекати). Телефон 91-53-88.

ИШГА ТАКЛИФ:

ТОШКЕНТ СУД ЭКСПЕРТИЗАСИ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ (Чилонзор кўчаси, 29-уй, телефон 77-23-55)

эксперт лавозимига бухгалтерлар, автоинженер

КЕРАК

«ТАШЗАГОТПЛОДООВОЩТОРГ»га (Черешнова кўчаси, 55-уй).

Қўйлиқдаги 3-сабзавотчилик комбинатида ишлаш учун бўлимларга бош бухгалтер ва катта бухгалтер; 1-сабзавотчилик комбинати (Уйғур кўчаси, 487-уй) да ишлаш учун бўлимга катта бухгалтерлар; магазинга катта бухгалтерлар; машинистка; савдо дирекциясида ишлаш учун муқовачи ва архивариус

КЕРАК

ЎЗБЕКИСТОН КЎРЛАР ЖАМИЯТИ МАРКАЗИЙ БОШҚАРМАСИГА (Б. Хмельницкий кўчаси, 22 «а»-уй).

ревизор-бухгалтер, иқтисодчилар, секретарь-машинистка

КЕРАК

РЕСПУБЛИКА «ЎЗГЛАВЛЕСБУМСНАБСБЫТ» БАЗАСИГА (К. Шариков кўчаси, 50-уй, телефонлар 77-48-26, 77-13-18)

бош бухгалтер, бош бухгалтер ўринбосари, катта бухгалтер, склад мудирлари

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй, аҳолини ишга жойлаштириш ва информация қилиш бюроси, ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

Телевизор

6 АПРЕЛЬ
СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
МОСКВА КЎРСАТАДИ

18.30 Кўрсатувлар программаси. **18.35** Рангли телевидение. Мультипликацион фильмлар. **19.20** «Севимли саҳифалар». Моссовет номли Москва Академик театрининг концерт спектакли. **21.00** КПСС XXIV СЪЕЗДИ КУНДАЛИГИ. **21.15** П. И. Чайковский. Концерт. **21.55** КПСС XXIV съездининг чет эллик меҳмонлари. **22.20** Концерт студияси таклиф қилади. Урал Давлат рус халқ хорининг концерти. **23.15** Спорт кундалиги. **24.00** КПСС XXIV СЪЕЗДИДА. **00.45** Кўрсатувлар программаси. **00.50** Москва кўрсатувларининг охири.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.55 Кўрсатувлар программаси. **19.00** Телевизион қўғирчоқ театри (ўзбек тилида).

Рус тилида: 19.30 «Ахборот» информацион программаси. **19.40** Қурувчилар учун «НОТ—Ўзбекистоннинг барча қурилишларига».

Ўзбек тилида: 20.10 «Сир очилди». Бадиий фильм. **21.30** КПСС XXIV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА. Қишлоқ хўжалик ходимлари учун кўрсатув. **21.50** «Бахтим баҳори». Адабий композиция. **22.25** «Ахборот» информацион программаси. **22.40** «Ярим аср йилномаси». Кўп серияли телевизион ҳужжатли фильмнинг 1939 йил ҳақидаги серияси. **23.30** Кўрсатувлар программаси.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
ЎҚУВ КЎРСАТУВЛАРИ ПРОГРАММАСИ

Ўзбек тилида: 18.00 Зоология. 6-синф. «Ҳайвонлар дунёсининг хилма хиллиги». **18.30** Биология. 10-синф. «Селекциянинг генетик асослари». **19.00** Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Физика. **20.00** Классик музика саҳифалари. **20.40** Саломатлик посбонлари.

Рус тилида: 21.10 «Дастлабки қувончлар». Бадиий фильм.

7 АПРЕЛЬ
ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
МОСКВА КЎРСАТАДИ

12.55 Кўрсатувлар программаси. **13.00** КПСС XXIV СЪЕЗДИДА. **13.30** «Ота уйи». Бадиий фильм. **15.15** Ўқувчилар учун. «Табиат ҳақида ҳикоялар». **15.40** Бугун—Халқаро саломатлик куни. **15.55** Янгиликлар. **16.00** Москва кундузги кўрсатувларининг охири. **17.15** Кўрсатувлар программаси. **17.20** Бадиий ҳаваскорлар концерти.

18.00 КПСС XXIV СЪЕЗДИДА. **18.45** «Москва бўйлаб». Бадиий фильм. **20.00** Мамлакат съездга рапорт беради. **20.30** Музикали учрашувлар. **21.00** КПСС XXIV СЪЕЗДИ КУНДАЛИГИ. **21.15** РСФСР ва Арманистон ССР халқ артисткаси, Ленин мукофоти лауреати Зара Долуханова қуйлайди. **22.00** КПСС XXIV СЪЕЗДИДА. «Вақт информацион программаси. **22.45** КПСС XXIV съездига бағишланган спорт байрами. В. И. Ленин номли Марказий стадионнинг спорт саройидан олиб кўрсатилади. **01.00** Кўрсатувлар программаси. **01.05** Москва кўрсатувларининг охири.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.25 Кўрсатувлар программаси.

Рус тилида: 18.30 Теннис. СССР кучли теннисчиларининг турнири. **19.30** Ўсмирлар учун. «Старшеклассник» программаси. **20.10** «Ахборот» информацион программаси.

Ўзбек тилида: 20.25 КПСС XXIV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА. «Иқтисодий тежамкорлик учун». **20.45** «Катта йўл». Бадиий фильм. **22.20** «Ахборот» информацион программаси. **22.35** «Янги қўшиқ келди». Музикали кўрсатув. **23.15** Футбол—71. **23.35** Кўрсатувлар программаси.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
ЎҚУВ КЎРСАТУВЛАРИ ПРОГРАММАСИ

Рус тилида: 18.00 Зоология. 6-синф. «Ҳайвонлар дунёсининг хилма-хиллиги». **18.30** Биология 10-синф. «Селекциянинг генетик асослари». **19.00** Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Немис тилидан 26-машғулот.

Ўзбек тилида: 20.00 «Элга хизмат—олий ҳиммат».

Рус тилида: 20.30 Реклама. **20.40** «Агар номинг коммунист бўлса». Адабий кўрсатув. **21.05** «Ажойиб ёз». Бадиий фильм.

Радио

6 АПРЕЛЬ
СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.30 КПСС XXIV СЪЕЗДИДА (татарча). **17.40** Сиз ёқтирган қўшиқлар. **18.00** Москва. КПСС XXIV СЪЕЗДИДА. **18.40** Спорт эшиттириши (ўзбекча). **19.20** Ўзбекистон композиторларининг лирик қўшиқлари. **20.00** Москва. КПСС XXIV СЪЕЗДИДА. **20.05** «Ёшлик» радиостанциясининг программаси. **20.40** Г. Қодиров қўшиқлари. **21.00** Халқаро мавзуларда суҳбат. **21.10** Пахтакорлар учун концерт. **21.30** Москва. КПСС XXIV СЪЕЗДИДА. **22.45** Миртемир. «Ленин жилмайиши» (ўзбекча). **23.15** Кечки концерт. **24.00** Тунги музикали программа.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 «Асрлар орзуси». Радиокомпозиция (ўзбекча). **19.30** Совет Армияси жангчилари учун концерт. **20.00** Ўзбекистон композиторларининг қўшиқлари. **20.30** Ўрта Осиё республикалари халқларининг қўшиқлари. **20.50** «Қозоғистонда тайёрланган». Қозоғистон радиосининг эшиттириши (русча). **21.00** Ў. Умарбеков. «Ширинсой оқшомлари» ҳикояси асосида радиоинсценировка (ўзбекча). **21.40** Москва.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 «Петербург судхўри» водевили.

7 АПРЕЛЬ
ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

6.15 Тонгги концерт. **8.25** «Ўзбекистон—жонажон ўлкам» концерт. **9.30** С. Абдулла ғазаллари билан айтиладиган қўшиқлар. **10.10** В. Кручинин. Сюита. **11.15** «КПСС—совет жамиятининг етакчи кучи» деган суҳбат (ўзбекча). **11.30** Оркестр куйлари. **12.00** Москва. КПСС XXIV СЪЕЗДИДА. **13.00** Чорвадорлар учун эшиттириш (ўзбекча). **13.30** Москва. КПСС XXIV СЪЕЗДИДА. **13.35** Совет композиторларининг қўшиқлари. **14.00** Сўнгги ахборот (ўзбекча). **14.10** Москва. КПСС XXIV СЪЕЗДИДА. **14.30** Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. **15.00** Москва. КПСС XXIV СЪЕЗДИДА. **15.10** Сўнгги ахборот (ўзбекча). **15.20** Концерт. **15.40** Москва. КПСС XXIV СЪЕЗДИДА. **16.10** «Халқимизни қўшиқларда шарафлаймиз». **16.50** «Правда» газетасининг обзори. **17.00** Москва. КПСС XXIV СЪЕЗДИДА. **17.30** КПСС XXIV СЪЕЗДИДА (татарча).

18.00 Москва. КПСС XXIV СЪЕЗДИДА. **18.15** Сўнгги ахборот (қозоқча). **18.30** Москва. КПСС XXIV съезди материаллари. **19.20** Закавказье республика халқлари қўшиқлари. **20.00** Москва. КПСС XXIV съезди материаллари. **20.30** Ўзбек классик қўшиқлари. **21.00** Халқаро мавзуларда суҳбат. **21.10** Пахтакорлар учун концерт. **22.00** Москва. КПСС XXIV СЪЕЗДИДА. **22.30** Совет композиторларининг қўшиқлари. **23.15** Дам олиш концерти. **24.00** Тунги музикали программа.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 Пятницкий номидаги хор концерти.

19.00 Ўзбек куйларидан концерт. **19.30** «Шеърият дафтари» (русча). **20.00** Тожикистон композиторлари асарларидан концерт. **20.30** М. Лисянский шеърлари ва қўшиқлари. **21.00** Москва. «Халқаро саломатлик куни». **21.10** Қардош халқлар адабиёти. Х. Дирдев. «Тақдир». Иккинчи китобдан боблар (ўзбекча). **21.40** Москва.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

14.00 «Арзи қиз» музикали драмасининг монтажи (татарча). **14.30** Д. Нурий. «Бегона». Радиоинсценировка (ўзбекча). **16.00** «Композитор Ш. Гуно». **16.30** А. Сент-Экзюпери. «Кичик шаҳзода» (русча).

18.00 «Ёшлик» радиостанциясининг программаси. **19.00** «Репин ва музика».

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 БЕТ
6 АПРЕЛЬ, 1971 Й.

«Вечерний Ташкент» орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй. Редакция телефонлари: Коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача, редактор ўринбосарлари—33-29-33. 33-29-09, масъул секретарлари—33-27-22. партия совет ва касаба союз ташкилотлари шаҳар хўжалиги бўлимлари—33-29-42, адабиёт, санъат ва маданият бўлимлари—33-29-55, хатлар ва оммавий ишлар—33-27-70, фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари—33-27-57, саноат, транспорт ва қурилиш бўлимлари—33-27-03, ахборот бўлими 33-28-95, эълонлар бўлими—33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64579.
НАШР А—2519.
Р—02403.